

Foarte umani, foarte divini (XIV): Cuvinte adevărate pentru a ilumina

Isus și primii discipoli au dat dovadă de o mare dragoste pentru adevăr, fiind siguri de a comunica o noutate care umple viața de bucurie.

03.09.2022

„Iată cu adevărat un israelit în care nu există viclenie” (In 1,47). Elogiul adresat lui Nathanael de către Isus se poate aplica și tuturor celor care l-au

ascultat. Învățătorul nu a pronunțat decât cuvinte adevărate și le trăia profund. Cuvintele lui Isus conțin totdeauna o ardentă dorință de a ne da ceea ce el posedă mai bine. Aceste cuvinte semnifică faptul că ceea ce spune este transparent , intenționând să ne ofere adevărul său și milostivirea sa. De aceea ieri, ca și astăzi, viața sa și mărturia sa strălucesc, chiar dacă adesea înfricoșează sau destabilizează.

Fără teamă de adevăr

Al șaselea capitol din Ioan pune în evidență această atitudine a Învățătorului. La puțin timp după ce a lăsat mulțimea emoționată de înmulțirea câtorva pâini și pești, din care toți s-au săturat, îl vedem foarte hotărât să ne reveleze un adevăr important. Isus știe bine că miilor de persoane care l-au urmat le va fi greu să-l înțeleagă. Dar el nu va face economie de cuvinte și nu-și va

edulcora mesajul pentru a-l face mai acceptabil: „Cine mănâncă trupul meu și bea sângele meu are viață veșnică” (In 6,54). Aproape toată lumea îl părăsește, cu siguranță din cauza caracterului deconcertant al cuvintelor sale: „Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?” (In 6,60).

Dacă am lua limbajul rețelelor sociale, am putea spune că, exact în acel moment, îndrăzneala sa excesivă l-ar face să piardă mai mult de cinci mii de abonați. Pentru Învățător, totuși, acest eșec nu este decât efemer și aparent: el nu îi oprește nici nu-i condiționează... În așa măsură încât, descoperind descurajarea și deziluzia pe fețele celor Doisprezece, îi întreabă: „Vreți să plecați și voi?” (In 6,67).

Paradoxal, pentru a rămâne cu noi, Isus preferă să plătească prețul solitudinii: el nu este gata, pentru a-și asigura un succes efemer, să înceteze

a ne hrăni și a ne iubi cu pâinea euharistică de-a lungul secolelor. Pentru Isus, ca și pentru Biserica sa , adevărul înseamnă iubire pentru noi. El știe că este decisiv să se manifeste într-un mod autentic, pentru ca „toți oamenii să se mântuiască și să ajungă la deplina cunoaștere a adevărului” (1 Tm 2,4). Iar adevărul face adesea rău: „Adevărul este departe de a fi ieftin. Este exigent și arde”, a spus într-o zi Joseph Ratzinger. „Mesajul lui Isus cuprinde și provocarea pe care o găsim în această luptă cu contemporanii săi [...]. Cel care nu vrea să se lase ars, cel care nu este gata s-o facă, nici nu va veni la el” ^[1].

Isus spune ce are de spus, în modul în care trebuie s-o spună, când trebuie s-o spună. Cu puțin înainte de a fi condamnat la moarte de cei care îl ascultau în Templul din Ierusalim, după ce i-a acuzat în fața poporului că sunt „călăuze oarbe! [...] ipocriți,

pentru că vă asemănați cu mormintele văruite” (Mt 23,24-27), îi muștră și public: „Șerpilor, pui de vipere! Cum veți scăpa de condamnarea la iad?” (Mt 23,33). Aceste cuvinte ne pot impresiona. Isus nu le vorbește atât de dur celor care greșesc, sau păcătoșilor... dar mai degrabă celor care, crezându-se dreți, îi împiedică pe ceilalți să se apropie de Dumnezeu (Mt 23,13). El știe perfect că vorbele sale suscită antipatia celor care gândesc deja să-l omoare. Dar asta nu are importanță pentru el. El nu este împiedicat nici măcar de teama ca discipolii săi să nu devină victime indirecte ale discursului său inflamant... Pentru că dragostea de adevăr și de oameni este mai presus de viața pământească. Sfântul Josemaría a rezumat foarte bine această atitudine a lui Isus: „Nu te teme de adevăr, chiar dacă adevărul trebuie să te coste viața” ^[2]. Cu aceste cuvinte dure și crude, pe care le adresează

fariseilor, Isus apără de greșeală și de minciună mica turmă care, în cursul anilor, după cum o știe deja, va suferi și El martiriul din dragoste de Dumnezeu și pentru a fi apărat chiar acest adevăr. Pentru că adevărul este primul și ultimul cuvânt de dragoste al martirilor creștini.

Numeroase sunt în viața Domnului pasajele în care această dragoste de adevăr prevalează. După cum o afirmă el însuși cu ocazia procesului său în fața lui Pilat, „Eu pentru aceasta m-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie despre adevăr” (In 18,37). Ori, ceilalți creștini, și noi am fost botezați și miruiți pentru a fi martorii celui care este „Calea, Adevărul și Viața” (In 14,6), în fața tentațiilor de a supune realitatea calculelor și intereselor sau ideologiilor. Martor: acesta este sensul cuvântului martir. Dacă Dumnezeu nu îi cheamă pe toți

creștinii să-și verse sângele pentru credință, **el așteaptă de la noi să fim gata de a ne da viața, picătură cu picătură pentru însăși această credință; să fim „martiri fără spectacol”, ca „cel care își consumă viața an după an, muncind fără a căuta nimic altceva decât a servi Biserica și sufletele, îmbătrânind zâmbind, nebăgat în seamă...”** ^[3] —.

Căci, în ultimă analiză, existența temporală, atât indivizii cât și societatea, nu are importanță decât ca o etapă spre eternitate. De aceea viața pământească nu are decât o importanță relativă și nu este un bine absolut. Ceea ce contează absolut este ca voi să fiți fericiți, să vă mântuiți” ^[4] —.

Ne este imposibil să tăcem despre ceea ce am văzut și auzit

Ce reflex frumos a atitudinii curajoase a lui Isus Cristos vedem la primii săi discipoli! După flacăra

Rusaliilor, este uimitor să auzi predicarea apostolilor, vorbind acum fără teamă. Este ceea ce au învățat de la Învățător. În cartea Actele Apostolilor, îi vedem pe Petru și Ioan aduși în fața Sinedriului deoarece au expus public adevărul despre învierea Domnului nostru și pentru a fi explicat vindecarea unui bărbat șchiop. După o noapte în închisoare, sunt supuși unui interogatoriu, la care asistă și bărbatul vindecat. Bătrânii și scribii îi întreabă: Prin ce putere, prin numele cui l-ați vindecat?” (Fap 4,7) Libertatea cu care Petru și Ioan vorbesc îi surprinde. Ei nu știu ce să facă, în afară de a le porunci să nu mai învețe niciodată ori să facă ceva în numele lui Isus. Răspunsul lui Petru este categoric. Nu mai există nici cea mai mică lașitate care l-a făcut să mintă și să-l renege pe Domnul în noaptea obscură a pătimirii sale: „Să vă fie cunoscut tuturor și întregului popor al lui Israel: în numele lui Isus

Cristos Nazarineanul, pe care voi l-ați răstignit dar pe care Dumnezeu l-a înviat din morți, în el stă acesta înaintea voastră vindecat” (Fap 4,10). Răspunsul lui Petru și Ioan arată caracterul arbitrar a ceea ce li se cere să facă: „Judecați voi dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai degrabă de voi decât de Dumnezeu? Căci noi nu putem să nu vorbim despre ceea ce am văzut și auzit” (Fap 4,19-20).

Aceste exemple luate din viața lui Isus și a primilor săi discipoli ne dau justa măsură a comportamentului nostru în proclamarea adevărului lui Isus Cristos. O falsă prudență ne-ar putea face să ținem discursuri indulgente, ori să tăcem atunci când ar trebui să vorbim. Cu siguranță, a evangheliza nu înseamnă să intrăm mereu în conflict, dar nici să-l evităm permanent, mijlocind compromisuri cu adevărul. În acest sens, sfântul Josemaría scria: „Să amânăm? – este

un cuvânt pe care nu-l găsim –
trebuie să amânăm! – ca în
vocabulary celor care nu au chef să
se bată – comozi, șireți ori lași –
pentru că ei se simt învinși dinainte”
[5]. În același timp, ar fi de asemenea
prea confortabil să credem că
credința poate fi transmisă fără să
considerăm soliditatea discursului
nostru, ori fără să ținem cont de
problemele, de aspirațiile și de
sensibilitatea fiecărui moment, al
fiecărei persoane.

Orice ar fi, când un creștin vrea să
trăiască în acord cu identitatea sa, ar
trebui adesea să treacă peste teama
de ridicol, a orice s-ar spune. Astăzi,
este poate mai puțin frecvent ca
discipolii lui Isus să sfârșească
printre lei sau într-o celulă de
închisoare , cum li s-a întâmplat lui
Petru și lui Ioan și a atâtor sfinți care
ne-au precedat în protecția și
mărturisirea credinței. Este posibil
ca imaginea noastră publică să

sufere, chiar să fim persecutați ca o consecință a apărării demnității noastre umane și a libertății de conștiință, care stau la baza exercitării credinței, a respectului vieții și a atâtor alte realități inalienabile.

Viața creștinilor, scria sfântul Josemaría, nu este „contra nimicului”, ea este afirmație, optimism, tinerețe, bucurie și pace” ^[6]. Cu siguranță, pentru acest motiv trebuie să avem „curajul de a trăi, public și constant, în conformitate cu sfânta noastră credință” ^[7]. Nu putem lăsa iubirea lui Dumnezeu și adevărul să-și piardă forța sa în viața noastră, deoarece fără această iubire și acest adevăr nu am avea nimic de anunțat lumii.

În paralel, este important să căutăm mijloacele de a face cel mai mare bine posibil în fiecare situație, păstrând gândul **că transmiterea**

adevărului nu depinde numai de ceea ce zicem noi, dar și de ceea ce înțeleg cei ce ne ascultă. Isus alege adesea să tacă (cf Lc 4,28-30; Mt 26,63); iar dacă vorbea deseori fără ocolișuri, el căuta mereu să se facă înțeles de către ceilalți. În acest sens, va fi uneori neproductiv să se insiste pe o idee, preferabil să se aștepte o altă ocazie , sau să ne regândim motivele; iar noi ar trebui să facem un efort spre a putea să înțelegem și motivele celorlalți, ceea ce ne poate lumina deseori pentru a ne înțelege mai bine credința și lacunele discursului nostru.

În prima sa scrisoare, pe care am putea-o numi prima enciclică din istorie, sfântul Petru prezintă în câteva rânduri tot acest program apostolic: „Sfințiți-l pe Domnul Cristos în inimile voastre, gata oricând să dați răspuns oricui vă cere cont de speranța voastră, dar cu blândețe și bunăcuviință având o

conștiință curată, ca tocmai în ceea ce sunteți calomniați să fie rușinați cei care bârfesc purtarea voastră bună în Cristos” (1 P 3,15-16).

În areopagurile secolului nostru

Provocarea evanghelizării nu cere doar curaj, dar și o pregătire intelectuală și teologică – pe care fiecare o poate obține – , darul limbilor și o empatie cu cultura contemporană, care este a noastră. Privind cum se comportă sfântul Paul la Atena ne poate ajuta să înțelegem modul de a fi prezenți în areopagurile secolului nostru (cf. Fap 17,16). Vedem mai întâi un Paul indignat la vederea unui oraș dedat idolatriei. Totuși, ardoarea sa nu-l face să vorbească cu amărăciune, ori brutal ^[8]. El explorează terenul și ascultă: mai întâi, pe frații săi evrei, la sinagogă, apoi, în stradă, pe filozofii epicurieni și stoicii, cu care el angajează conversația și-și

exprimă ideile despre Dumnezeu și viață. În afara contemplării cu interes a arhitecturii orașului, sfântul Paul dovedește o bună cunoaștere a literaturii sale, ceea ce îi permite să-și adapteze mesajul unui public curios la cuvintele sale. El își adaptează predicile acestui public deja dificil, dar nu degradează nici nu atenuează Evanghelia. Discursul său în Areopag rămâne un model, care merită să fie recitit din timp în timp.

Într-un prim timp, sfântul Paul laudă frumusețea unui altar construit Dumnezeului necunoscut, pe care l-a descoperit plimbându-se în oraș. Această referință culturală îl apropie de interlocutorii săi și îi permite să vorbească despre acest Dumnezeu misterios, pe care afirmă că îl cunoaște bine. Cu diverse referințe la poezii grecești, el își orientează cu empatie discursul spre adevărul pe care vrea să-l transmită: că noi toți

suntem creaturi ale acestui Dumnezeu necunoscut, pentru că el este Creatorul și Domnul tuturor lucrurilor. El explică cum acest Dumnezeu s-a făcut prezent printre noi, nu prin niște idoli construiți de mâna umană, ci încarnându-se și oferind ca probă a divinității sale învierea sa din morți...

Sfântul Paul ajunge să facă să strălucească în toată splendoarea sa autenticitatea predicii (*kerigmei*) sale, inima credinței, în fața unui popor cultivat și păgân. Este adevărat că, după cum i s-a întâmplat și Domnului în discursul despre Pâinea Vieții, majoritatea auditoriului pleacă în mod politicos: „Despre asta te vom asculta altă dată” (Fap 17,32). Nu toate urechile sunt gata să accepte cuvântul lui Dumnezeu, de prima dată. Dar unii rămân: povestea adaugă că în ziua aceea, Dionisie Aeropagitul, o femeie pe nume Damaris și alți câțiva au

îmbrățișat credința. Curajul lui Paul, pregătirea sa intelectuală și calitățile sale umane, ca cele ale atâtor altor creștini, sunt lemnul care permite Duhului Sfânt să aprindă focul lui Isus Cristos în numeroase inimi. Acest pasaj al vieții sfântului Paul, în sfârșit, ne învață mult despre maniera de a proceda într-o cultură care, uneori, a pierdut chiar numele lui Dumnezeu.

Totul tuturor

Cuvintele și viața unui creștin pot fi uneori scandaloase, nu fiindcă face ceva rău, ci din contră cu ceea ce este considerat ca acceptabil din punct de vedere social. Desigur, fără a o căuta, modul său de viață poate pune în evidență contrastul cu cel al numeroase persoane: în relațiile lor afective, unele obișnuințe personale, modul de a se distra. Moduri și obișnuințe, care nu numai atrag adeziunea unui mare număr, dar

adesea au devenit drepturi juridice exigibile.

În acest context, cineva s-ar putea simți judecat și disprețuit în inima sa ca o declarație ca cea a sfântului Paul: „Nu vă înșelați: nici desfrânații, nici idolatri, nici adulterii, nici depravații și nici sodomiții, nici hoții și nici profitorii, nici bețivii, nici calomniatorii și escrocii, niciunii dintre aceștia nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (1 Cor 9,9-10). Aceste cuvinte i-au șocat poate pe anumiți corinteni care l-au ascultat și posibil că poate că o fac și astăzi. Creștinii sunt pozitivi, iar felul în care le vorbim îi poate schimba, după momentul sau oamenii cărora ne adresăm; dar noi nu putem fi ca acești învățători care spun ceea ce toată lumea vrea să audă (2 Tm 4,4). Profetul Isaia scria deja: „Vai de cei care spun că binele este rău și că răul este bine, care stabilesc întunericul drept lumină și lumina drept

întuneric, care stabilesc amarul dulce și dulcele amar!” (Is 5,20).

În același timp, mărturia noastră despre adevăr nu se poate reduce la denunțarea răului: Evanghelia este înainte de toate anunțul iubirii necondiționate a lui Dumnezeu pentru fiecare dintre noi. Cuvintele sfântului Paul nu se limitează la un enunț ce condamnă viciile și păcatele; după aceste rânduri dure, el adaugă: „Și așa erați unii dintre voi, dar ați fost spălați, ați fost sfințiți, ați fost justificați în numele Domnului Isus Cristos și în Duhul Dumnezeului nostru” (1 Cor 6,11).

Poate că astăzi, mai mult ca niciodată, „vedem astfel că angajarea evanghelică se situează în limita limbajului și a circumstanțelor. El caută să comunice cât mai bine adevărul Evangheliei într-un context determinat, fără a renunța la adevăr, spre binele luminii pe care o poate

aduce când perfecțiunea nu este posibilă. O inimă misionară este conștientă de limitele sale și se face „slabă cu cei slabi [...] totul tuturor” (1Cor 9,22) ^[9]. Cei ce trăiesc într-o profundă prietenie cu Dumnezeu și cu ceilalți se pot lăsa cucerți de adevăr și să îl manifeste liber și cu iubire, însoțindu-i pe ceilalți pe un plan înclinat. Este adevărat că „sfântul nu este comod. Dar asta nu înseamnă că este insuportabil. Zelul său nu trebuie să fie amar vreodată. Corectarea sa nu trebuie să rănească niciodată. Exemplul său nu trebuie niciodată să fie perceput ca o palmă morală ce lovește, arogantă, obrazul aproapelui” ^[10] —

Astăzi ca și ieri, pentru a avea acces la milostivirea lui Dumnezeu, trebuie să ne lovim pieptul și să ne recunoaștem păcătoși, ceea ce ne cere uneori o înaintare lentă și răbdare fiecăruia dintre noi... După cum este important, de-a lungul

întregii vieți, să putem avea alături de noi prietenii care, înțelegând, ne luminează cu cuvinte adevărate. Căci numai adevărul ne face liberi, el singur ne poate elibera inimile (cf In 8,32), el singur ne aduce adevărata bucurie. Aceasta înseamnă a evangheliza: „Este vorba să-i faci pe oameni fericiți, foarte fericiți: Adevărul este inseparabil de bucuria autentică” ^[11] ____.

.....

^[1] ____ J. Ratzinger, *Dumnezeu și lumea*. Ediție spaniolă: *Dios y el mundo*, Círculo de lectores, Barcelona 2011, p. 209-211.

^[2] ____ Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 34.

^[3] ____ Sfântul Josemaría, *Drumul Crucii*, a VII-a stațiune, nr. 4.

^[4] ____ Sfântul Josemaría, *Scrisori VI*, 1973, nr. 12.

[5] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 54.

[6] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 103.

[7] Sfântul Josemaría, *Brazdă*, nr. 46.

[8] Cf. *Drum*, nr. 396-397.

[9] Papa Francisc, *Evangelii gaudium*, nr. 44.

[10] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 578.

[11] Sfântul Josemaría, *Brazdă*, nr. 185.

Carlos Ayxelá y José María
García

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
foarte-umani-foarte-divini-xiv-cuvinte-
adevarate-pentru-a-ilumina/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xiv-cuvinte-adevarate-pentru-a-ilumina/)
(09.08.2025)